

УДК 340.5

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.2.64>

МОДЕЛІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КРИПТОВАЛЮТ У США: ПЕРСПЕКТИВИ АДАПТАЦІЇ В УКРАЇНІ

Цимбалюк А.І.,

аспірант III-ого року навчання,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Цимбалюк А.І. Моделі правового регулювання криптовалют у США: перспективи адаптації в Україні.

В даній статті здійснено порівняльний аналіз моделей правового регулювання віртуальних активів у Сполучених Штатах Америки в залежності від органу державної влади, що здійснює дане регулювання, а також наведено пропозиції щодо адаптації даних механізмів в українську правову систему. Методологічною основою для даного дослідження є функціонально-правовий та системно-структурний правовий підходи, які доповнюються порівняльним та змістовно-аналітичним дослідженням федерального законодавства США та законодавства штатів, судових прецедентів (SEC проти Ripple, SEC проти Coinbase, SEC проти Binance) та позицій SEC, CFTC та FinCEN. Автор приходить до думки, що американська модель формується шляхом поєднання підходів «регулювання через правозастосування», де в силу правової системи, судові прецеденти встановлюють стандарти для подальшого регулювання та правозастосування, та «регулювання через законодавство», де опрацьована практика кодифікується та стає впровадженням нових підходів щодо регулювання. Останній аспект втілено в законопроектах H.R. 4763 Financial Innovation and Technology Act та S. 394 GENIUS Act. Показано, що відсутність єдиного підходу до класифікації віртуальних активів призводить до конфлікту між органами державної влади США, породжує явище регуляторного арбітражу – де компанії обирають юрисдикції в яких йде найменший регуляторний опір.

В другій частині дослідження розглядається український контекст, а саме звернено увагу на те, що хоч Закон України «Про віртуальні активи» було прийнято в 2022 році, його впровадження неможливе без відповідного нормативного регулювання, щодо оподаткування даних видів активів та без чіткого нормативного опису органів державної влади, котрі повинні здійснювати регуляторний нагляд за даним видом активу. Шляхом аналізу податкової матриці НКЦПФР та законопроекту № 10225-д, автором показується можливість уникнення американської фрагментації: пропонується чіткий функціональний розподіл контролю між органами державної влади в Україні, а саме НБУ – котрий повинен здійснювати регулювання стейблкоїнів), НКЦПФР – повинен взяти під контроль інвестиційні токени, Міністерство цифрової трансформації – ведення реєстру постачальників послуг з віртуальними активами, ввести стандарти кібербезпеки для таких постачальників. Державна служба фінансового моніторингу України - нагляд за здійсненням законодавства з протидії відмивання коштів.

Новизна дослідження полягає в визначенні векторів американського регулювання ринку віртуальних активів та обґрунтування можливості його адаптації для України через функціональну класифікацію даного виду активів. Практичне значення полягає в наданні чітких пропозицій щодо регуляторних заходів.

Ключові слова: блокчейн, віртуальні активи, криптовалюти, правове регулювання, законодавство США, гроші.

Tsymbaliuk A.I. Models of legal regulation of cryptocurrencies in the USA: prospects for adaptation in Ukraine.

This article offers a comparative analysis of the models for legal regulation of virtual assets in the United States, classified according to the government body that exercises such regulation, and proposes ways to adapt these mechanisms to the Ukrainian legal system. The methodological basis of the study combines functional-legal and system-structural approaches, supplemented by comparative and content analysis of U.S. federal and state legislation, landmark case law (SEC v. Ripple, SEC v. Coinbase, SEC v. Binance), and the positions of the SEC, CFTC, and FinCEN. The author argues that the American model is shaped by a synthesis of "regulation by enforcement," in which judicial precedents set standards for subsequent regulation and law enforcement, and "regulation by legislation," in which the refined practice is codified and introduces new regulatory approaches. The latter aspect is embodied in the draft bills H.R. 4763 Financial Innovation and Technology Act and S. 394 GENIUS Act. The absence of a unified approach to classifying virtual assets is shown to generate jurisdictional conflict

among U.S. agencies and to foster regulatory arbitrage, whereby companies choose jurisdictions that present the least regulatory resistance.

The second part of the study addresses the Ukrainian context, emphasizing that although the Law of Ukraine "On Virtual Assets" was adopted in 2022, its implementation is impossible without appropriate tax provisions and without a clear normative delineation of state bodies responsible for oversight of this asset class. Through analysis of the NCSCFR's Tax Matrix and draft bill No. 10225-d, the author demonstrates how Ukraine can avoid U.S.-style fragmentation: a clear functional allocation of oversight is proposed whereby (i) the National Bank of Ukraine regulates stablecoins, (ii) the National Commission on Securities and Stock Market supervises investment tokens, (iii) the Ministry of Digital Transformation maintains the register of virtual-asset service providers and sets cybersecurity standards for them, and (iv) the State Financial Monitoring Service oversees anti-money-laundering compliance.

The novelty of the research lies in identifying the vectors of American virtual-asset regulation and substantiating the possibility of adapting them to Ukraine through a functional classification of the asset type. The practical significance lies in the provision of concrete recommendations for regulatory action.

Key words: blockchain, virtual assets, cryptocurrencies, legal regulation, U.S. legislation, money.

Постановка проблеми. Глобалізація фінансових ринків і стрімкий розвиток цифрових технологій сприяли створенню нового виду активів – криптовалют, які стають важливою частиною сучасної економіки. Криптовалюти стають все більш популярними через їх децентралізований характер, відносну анонімність і потенціал для інноваційних фінансових рішень. Однак ці переваги супроводжуються значними проблемами, включаючи ризики шахрайства, відмивання грошей, ухилення від сплати податків і нестабільність ринку. У зв'язку з цим усе більш актуальним стає питання правового регулювання криптовалют.

США є однією з провідних країн у розвитку правових підходів до регулювання криптовалют. Їхній досвід включає розгалужену систему регуляторних механізмів, які забезпечують баланс між розвитком цифрових активів і захистом суспільних інтересів. Водночас Україна, яка активно рухається до цифровізації економіки, потребує ефективної адаптації іноземного досвіду для створення власної моделі правового регулювання криптовалют.

Мета дослідження: порівняльний аналіз моделей правового регулювання криптовалют у США з подальшим визначенням перспектив їх адаптації в українському законодавстві. Для досягнення мети поставлені такі **завдання:** проаналізувати правові підходи органів державної влади США щодо регулювання криптовалют; визначити сильні та слабкі сторони цих регуляторних моделей; оцінити сучасний стан правового регулювання криптовалют в Україні; надати рекомендації щодо вдосконалення законодавства України з урахуванням зарубіжного досвіду. Таким чином, стаття спрямована на обґрунтування необхідності запровадження ефективної моделі регулювання криптовалют в Україні, яка враховуватиме передовий досвід провідних країн світу, забезпечить розвиток цифрових активів та мінімізує пов'язані з цим ризики.

Стан опрацювання проблематики: Питання правового регулювання криптовалют стає предметом активної наукової дискусії в Україні та за кордоном. Серед західних вчених переважають регулятивні підходи, спрямовані на забезпечення прозорості ринку цифрових активів, захист прав інвесторів і запобігання злочинній діяльності. Так, останні роботи, опубліковані в США, досліджують вплив нормативних актів Комісії з цінних паперів і бірж (SEC) і Комісії з торгівлі товарними ф'ючерсами (CFTC) на розвиток ринку криптовалют після 2023 року [1; 2].

В Україні питання правового статусу криптовалют розглядається в контексті прийнятого Закону України «Про віртуальні активи». У публікаціях українських науковців таких як Логойда В., Самсін Р., Іванюк В., Гудіма Т., Устименко В., Джабраїлов Р., Черних О., основна увага приділяється аналізу відповідності цього закону міжнародним стандартам та визначенню перспектив його практичного впровадження [22, с. 137; 23, с. 180; 24, с. 343; 25, с. 34].

Виклад основного матеріалу: США є однією з провідних країн у правовому регулюванні криптовалют, використовуючи комплексний підхід, який включає як федеральне регулювання так і регулювання на рівні штатів. Державні установи визначили криптовалюту як фінансовий актив, але її правовий статус багато в чому залежить від конкретного регулятора.

На федеральному рівні основними регуляторами, які контролюють ринок криптовалют, є:

Комісія з цінних паперів і бірж США (SEC), яка розглядає криптовалюту через призму законодавства про цінні папери. Відповідно до тесту Хоуї (Howey Test), якщо криптовалюта відповідає критеріям цінного паперу, вона підпадає під юрисдикцію SEC. Тест Хоуї – це стандартна методологія, запроваджена Верховним судом США для ухвалення такого рішення [20]. Зокрема, токен визнається цінним папером у тому випадку, якщо відповідає наступним параметрам тесту:

– інвестиційна діяльність.

- інвестування здійснюється у спільне підприємство.
- інвестор сподівається на отримання прибутку.
- прибуток залежить від дій інших осіб.

У судовій практиці різних інстанцій були розроблені такі тести, як Family Resemblance Test [21] та Capital Risk Test, [35] які застосовуються для визначення того, чи підпадає певний актив (зокрема криптоактив) під дію положень Закону "Про цінні папери" 1933 року та Закону «Про обмін цінних паперів» 1934 року. [26] Ці тести оцінюють актив відповідно до мети конкретного правочину. Однак багато представників криптовалютної індустрії вважають, що ці підходи не враховують унікальні особливості криптовалютних продуктів, які потребують розробки спеціалізованих методів визначення їхнього правового статусу.

В останні роки SEC активізувала свої зусилля з регулювання бірж криптовалют і стейблкоїнів, наприклад, розпочавши судові процеси проти провідних крипто платформ у 2023 році [6]. У червні 2023 року SEC подала 13 обвинувачень проти криптобіржі Binance та її засновника Чанпена Чжао за незареєстрований продаж цінних паперів і неналежне ви користання коштів клієнтів. Суд визнав 10 обвинувачень обгрунованими. Розкритикувавши SEC за відсутність чіткої регуляторної позиції. В травні 2025 року, SEC добровільно відкликала позов із відмовою щодо залишкових обвинувачень. У справі проти Ripple, SEC звинуватив компанію у незаконному залученні понад \$1.3 млрд долларів США через продаж tokenів XRP. У серпні 2024 року, сторони уклали мирову угоду і Ripple зобов'язали сплатити \$125 млн. штрафу. [31] У червні 2023 року, SEC звинуватив біржу Coinbase у веденні діяльності як незареєстрована біржа, брокер та клірингова агенція, а також у пропозиції надання стейкінгу з порушенням KYC-положень. Coinbase заперечував обвинувачення та посилався, на відсутність чітких регуляторних правил. Суд підтримав їх позицію та висловив дане зауваження для Комісії з цінних паперів. В лютому 2025 року, сторони уклали мирову угоду, але SEC зберегла право на розслідування окремих дій компанії в майбутньому. [32; 33]

Оскільки в США як в країні англосаксонського права, діє прецедентна система, органи державної влади намагаються здійснювати першочергове регулювання за допомогою судових прецедентів. Проте останні тенденції вказують, що навіть суди вимагають від нормотворців чітких регуляторних рамок за яких учасникам ринку будуть відомі чіткі рамки діяльності. Існує багато критики, щодо способів діяльності SEC, зазначається, що такі часті позови SEC проти великих учасників ринку тільки стримує технологічний процес, а не регулює його. Навіть самі члени SEC, зокрема комісар Марк Уеда, висловлювали занепокоєння щодо підходу агентства до регулювання криптовалют, називаючи його «катастрофічним» та закликали до більшої прозорості у регуляторних процесах. [29]

Комісія з торгівлі товарними ф'ючерсами США (CFTC) – орган державного контролю фінансових ринків, головна функція якого полягає в тому, щоб сприяти цілісності та стійкості ринків деривативів в США. Основним законодавчим актом, що регулює діяльність Комісії з торгівлі товарними ф'ючерсами (CFTC), є Commodity Exchange Act (CEA) – нормативний документ, який встановлює правила функціонування товарних бірж у США. CFTC визнає Bitcoin і Ethereum товаром, тому вважає, що їх регулювання повинне відбуватись законодавством про товарні біржі. У 2024 році CFTC опублікувала оновлені рекомендації щодо деривативів на основі криптовалют [5].

Згідно з положеннями CEA, криптовалютні біржі зобов'язані дотримуватися таких вимог:

- Біржі, що планують надавати послуги з торгівлі ф'ючерсними контрактами на віртуальні активи, повинні попереджувати про це Комісію.
- Дані біржі повинні дотримуватись чинних норм, таких як з протидії ринкових маніпуляцій та запобігання шахрайству.
- Клієнти криптовалютних бірж повинні надавати прозору та чітку інформацію щодо своїх операційних послуг та можливих ризиків пов'язаних з криптовалютними ф'ючерсами
- Біржі повинні забезпечувати збереженість коштів своїх споживачів та надавати їм достовірну інформацію про стан рахунків та балансу.
- Постійне здійснення компаніями, що займаються торгівлею криптовалютними ф'ючерсами роботи щодо запровадження ефективних механізмів щодо запобігання шахрайським схемам, схемам щодо відмивання коштів, та недопущення дезінформації учасників ринку та клієнтів. [10; 9]

Ці вимоги спрямовані на створення прозорого, стабільного та безпечного середовища для торгівлі криптовалютними деривативами, що перебуває під наглядом CFTC.

Багато експертів зауважують на часткове дублювання повноважень CFTC та SEC, через що перед інвесторами постає правова невизначеність, щодо регуляції та захисту їх інвестицій. [27] У 2024 році голова CFTC Ростін Бенем публічно заявив, що до 70% цифрових активів, які зараз перебувають в обігу, є товарами, а не цінними паперами. [28] Експерти вважали, що ця заява закладає основу для майбутніх суперечок між двома агентствами. Законодавець США почав врегульовувати дане питання. Так, Палата Представників прийняв Акт **№ H.R.4763 - Financial Innovation and**

Technology for the 21st Century Act. Даний акт має на меті прояснити роль CFTC і SEC у регулюванні криптовалют. Пропонується розширити повноваження CFTC на спотових ринках криптовалют, таких як торгівля Bitcoin та Ethereum, і залишити токени безпеки під наглядом SEC. [7] Комісія з торгівлі товарними ф'ючерсами (CFTC) повинна регулювати цифровий актив як товар, якщо блокчейн, або цифровий реєстр, на якому він працює, є функціональним та децентралізованим. Законопроект класифікує блокчейн як децентралізований, якщо, серед інших вимог, жодна особа не має односторонніх повноважень контролювати блокчейн або його використання, і жоден емітент або афілійована особа не контролює 20% або більше цифрового активу або не має вирішального права голосу в процесах мережі відповідного цифрового активу. Крім того, законопроект надає CFTC виключні регуляторні повноваження щодо готівкових або спотових ринків цифрових товарів.

Комісія з цінних паперів та бірж (SEC) повинна регулювати цифровий актив як цінний папір, якщо пов'язаний з ним блокчейн є функціональним, але не децентралізованим. Однак законопроект встановлює певні винятки з регулювання SEC для цифрових активів, які обмежують річні продажі, обмежують доступ неакредитованих інвесторів та відповідають вимогам щодо розкриття інформації та дотримання вимог. [7]

Також Американські законодавці почали врегульовувати питання щодо стейблкоїнів – криптовалют прив'язаних до валют. 17 червня 2025 року, Сенат США ухвалив акт **S.394 «Guaranteeing Essential Non-bank Issuance of USD Stablecoins Act» (GENIUS Act)**. Законопроект передбачає дворівневу модель ліцензування емітентів: небанківські компанії можуть звертатись до Офісу Контролера грошового обігу США або діяти на підставі ліцензії штату, якщо даний штат запровадив «суттєво подібні» вимоги. Також, дочірні структури застрахованих банків одержують право випуску таких токенів. Усі стейблкоїни мають бути забезпечені на 100% високоліквідними активами – готівкою, депозитами в банках США, короткостроковими облігаціями та бондами Казначейства (до 93 днів). GENIUS Act забороняє «дохідні» (yield-bearing) стейблкоїни, вимагає від емітентів щомісячного розкриття структури своїх резервів з публікацією відповідної інформації на своїх сайтах та підпадають під щорічний аудит, якщо їх капіталізація перевищує 50 млрд. доларів США. Дані емітенти підпадають під дію Bank Secrecy Act. Після схвалення Сенатом, законопроект передано до Палати представників. Адміністрація президента публічно висловила підтримку ухвалення даного законопроекту та сподівається на найкоротші терміни його прийняття. Станом на червень 2025 року, закон не набрав чинності, але має великі шанси стати одним з базових нормативних документів з регулювання криптовалют в США. [8; 30]

Фінансовий департамент боротьби з фінансовими злочинами США (FinCEN) розглядає криптовалютні компанії як «постачальників послуг з грошовими переказами». Відповідно до Закону про банківську таємницю (BSA), криптобіржі та інші фінансові установи повинні виконувати вимоги з протидії відмиванню коштів (AML) та процедури «Знай свого клієнта» (KYC) [4].

У жовтні 2023 року Фінансовий департамент боротьби з фінансовими злочинами США (FinCEN) запропонував нове правило, спрямоване на підвищення прозорості операцій зі змішування конвертованих віртуальних валют Convertible Virtual Currency Mixing (CVC mixing) та протидію фінансуванню тероризму. [32] CVC mixing – це технологія, що передбачає об'єднання або агрегування криптовалют з різних джерел з метою приховування їх походження, призначення або суми, що ускладнює відстеження транзакцій. FinCEN визначив операції зі змішування CVC як клас транзакцій, що становлять першочергову загрозу відмивання грошей. Пропонується запровадити спеціальні заходи, які вимагатимуть від фінансових установ зберігати записи та звітувати про транзакції, які, на їхню думку, пов'язані зі змішуванням CVC, особливо якщо вони включають юрисдикції за межами США. [34] Станом на січень 2025 року, дана пропозиція до сих пір на стадії обговорення.

Коротко розглянемо стан регулювання криптовалют в деяких штатах США:

- Нью-Йорк: Штат запровадив ліцензію BitLicense, яка вимагає від криптовалютних компаній отримання спеціального дозволу для ведення діяльності. Це забезпечує високий рівень нагляду, але деякі критики вважають, що такі вимоги можуть стримувати інновації. [11]
- Вайомінг: Відомий своїм сприятливим підходом до криптовалют, Вайомінг прийняв низку законів, які створюють сприятливі умови для блокчейн-компаній, включаючи звільнення криптовалют від деяких податків і визнання їх як форми власності. [12]
- Техас: Штат дозволяє банкам надавати послуги зберігання криптовалют, що сприяє інтеграції цифрових активів у традиційну фінансову систему. [13]
- Флорида: У 2024 році Флорида прийняла закон, який звільняє транзакції з криптовалютами від податку на продаж, стимулюючи використання цифрових активів у повсякденних розрахунках. [14]

- Іллінойс: Штат запровадив регуляторну "пісочницю" для фінансових технологій, дозволяючи криптовалютним стартапам тестувати свої продукти в обмеженому середовищі без повного регуляторного навантаження. [15]

- Каліфорнія: У 2025 році Каліфорнія прийняла закон, який визнає смарт-контракти юридично зобов'язуючими, що сприяє розвитку децентралізованих фінансових додатків у штаті. [16]

Україна значно випереджає Сполучені Штати в кодифікації: в лютому 2022 року Верховна рада України прийняла Закон України «Про віртуальні активи» (Закон № 2074-IX). [17] Проте, даний закон ще не набрав чинності, оскільки для його імплементації бракує спеціалізованих податкових норм, які б регулювали порядок обчислення та сплати податків з операцій у цій сфері. Для усунення цієї прогалини у Верховній Раді зареєстровано доопрацьований проект закону № 10225-д «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів щодо регулювання обігу віртуальних активів». [18] Паралельно НКЦПФР опублікувала методичний документ «Матриця оподаткування віртуальних активів», який пропонує систематичну класифікацію активів та відповідні ставки основних податків (податок на доходи фізичних осіб, податок на прибуток підприємств, ПДВ) та слугує основою для майбутньої фіскальної моделі. [19] Дана Матриця хоч і не є обов'язковим документом чи законопроектом, проте пропонує встановити єдину термінологію, визначає види активів, запроваджує обов'язкову реєстрацію постачальників та розподіляє основні функції між Міністерством цифрової економіки, Національним банком та Національною комісією з цінних паперів та ринків. Натомість у Сполучених Штатах досі немає загального федерального закону; регулювання здійснюється «мозаїчно» різними відомствами, що призвело до юрисдикційної конкуренції між SEC та CFTC.

Відтак, враховуючи специфіку українського законодавства, доречно було би ввести чітку спеціалізацію між наступними відомствами: Національний банк України повинен відповідати за облік стейблкоїнів, та/або випуск вітчизняного варіанту «крипто гривні», зберігати резерви такої валюти в відповідності 1:1, та здійснювати інший преюдиційний нагляд. НКЦПФР повинна визначити, чи набуває певний токен характеристик цінного паперу чи похідного фінансового інструменту, та відповідно застосовувати до нього відповідну регулятивну базу. Комісія ліцензує та контролює «біржі цифрових активів» та брокерів, які пропонують або торгують такими токенами. Вона також здійснює правозастосування – моніторинг розкриття інформації, розслідування порушень та накладення штрафів для захисту інвесторів. Міністерство цифрової трансформації України могло би вести реєстр постачальників послуг з віртуальними активами, ввести стандарти кібербезпеки для таких постачальників. Державна служба фінансового моніторингу України вести нагляд за здійсненням AML-законодавства.

Висновок: Американська парадигма регулювання криптоактивів демонструє функціональну інкорпорацію нових феноменів у вже чинні правові режими, що водночас створює юрисдикційну невизначеність. FinCEN кваліфікує операторів бірж як суб'єкт грошових послуг і поширює на них законодавство щодо протидії відмивання коштів; SEC оцінює токени через призму тесту Хоуї, а CFTC розглядає децентралізовані валюти як товари. Конкуренція цих відомств спричиняє регулювання «через правозастосування»: судові прецеденти (Ripple, Coinbase) заміщають кодифікований акт, що подовжує нормативну невизначеність, підвищує транзакційні витрати бізнесу й спонукає до арбітражу між штатами. Можна стверджувати, що зародження правового регулювання віртуальних активів у США відбулося під впливом судових прецедентів: саме прецедентна природа американської правової системи спершу активізувала нормотворчу роботу штатів, а згодом зумовила ухвалення відповідних федеральних актів.

Україна, на відміну від Сполучених Штатів, вже прийняла спеціалізований акт у вигляді Закону України «Про віртуальні активи», але його реалізація заблокована відсутністю спеціалізованого податкового законодавства, який регулював би питання оподаткування віртуальних активів. Задля вирішення цієї проблеми планується розгляд та можливе прийняття законопроекту № 10225-д. Враховуючи досвід США, доцільно викоремити наступні складові, які було би корисно відрегулювати та імплементувати в українське законодавство:

По-перше, нормативно закріпити чітку, ієрархічно підпорядковану систему регуляторів, яка будувалась би не на основі технологічного, а функціонального вираження віртуального активу.

По-друге, впровадити чітку податкову модель із механізмом автоматичного звітування провайдерів послуг віртуальних активів.

Таким чином, сила американського підходу полягає у гнучкій «розділеній юрисдикції», а слабкість – у нечіткій позиції держави, щодо природи віртуального активу, через що виникає конфлікт повноважень. Україна повинна взяти функціональну класифікацію активів як основу, впорядкувати наглядову ієрархію та негайно ввести прозорий податковий порядок. Лише за цих умов національна модель не тільки інтегрується в європейські рамки MICA, але й забезпечить стабільний роз-

виток ринку віртуальних активів, зменшить ризики правового арбітражу та зміцнить привабливість інвестицій в Україну в якості провідного гравця в глобальній системі ринку віртуальних активів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Securities and Exchange Commission. Updated Cryptocurrency Regulations for a Transparent Market. Washington, D.C., 2024. URL: <https://www.sec.gov> (дата звернення: 20.06.2025).
2. Commodity Futures Trading Commission. Framework for Digital Asset Regulation: Lessons from Practice. Washington, D.C., 2023. URL: <https://www.cftc.gov> (дата звернення: 20.06.2025).
3. Financial Transactions and Reports Analysis Centre of Canada (FINTRAC). Combating Money Laundering with Digital Currency Oversight in Canada. Ottawa, 2024. URL: <https://www.fintrac-canafe.gc.ca> (дата звернення: 20.06.2025).
4. Leaders of CFTC, FinCEN та SEC. Joint Statement on Activities Involving Digital Assets. 11 жовт. 2019. URL: https://www.fincen.gov/.../CVC_Joint_Policy_Statement.pdf (дата звернення: 20.06.2025).
5. Commodity Futures Trading Commission. Final Interpretive Guidance on Actual Delivery for Digital Assets : прес-реліз № 8139-20, 24 берез. 2020. URL: <https://www.cftc.gov/PressRoom/PressReleases/8139-20> (дата звернення: 20.06.2025).
6. Securities and Exchange Commission. SEC Files 13 Charges Against Binance Entities and Founder Changpeng Zhao : прес-реліз, 5 черв. 2023. URL: <https://www.sec.gov/newsroom/press-releases/2023-101> (дата звернення: 20.06.2025).
7. H.R.4763 – Financial Innovation and Technology for the 21st Century Act : текст законопроекту, 118-й конгр. США, версія від 22 трав. 2024. [URL: <https://www.congress.gov/bill/118th-congress/house-bill/4763> (дата звернення: 20.06.2025).
8. S.394 – GENIUS Act of 2025 : текст законопроекту, 119-й конгр. США, 17 черв. 2025 URL: <https://www.congress.gov/bill/119th-congress/senate-bill/394/text> (дата звернення: 20.06.2025).
9. Commodity Exchange Act, 7 U.S.C. Chapter 1 – Commodity Exchanges / U.S. Code. URL: <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/7/chapter-1> (дата звернення: 20.06.2025).
10. Commodity Futures Trading Commission. Commodity Exchange Act & Regulations. URL: <https://www.cftc.gov/LawRegulation/CommodityExchangeAct/index.htm> (дата звернення: 20.06.2025).
11. New York Department of Financial Services. Virtual Currency Business Licensing (BitLicense). URL: https://www.dfs.ny.gov/virtual_currency_businesses (дата звернення: 20.06.2025).
12. HB0062 – Wyoming Utility Token Act (2019) : текст закону штату Вайомінг. URL: <https://www.wyoleg.gov/Legislation/2019/HB0062> (дата звернення: 20.06.2025).
13. Texas Department of Banking. Supervisory Memorandum 1037 (2021). URL: <https://www.dob.texas.gov/sites/default/files/files/consumer-information/sm1037.pdf> (дата звернення: 20.06.2025).
14. Florida Senate. SB 1024 – Blockchain Technology (2019). URL: <https://www.flsenate.gov/Session/Bill/2019/01024> (дата звернення: 20.06.2025).
15. Illinois General Assembly. Blockchain Technology Act, 205 ILCS 730 (2020). URL: <https://www.ilga.gov/legislation/ilcs/ilcs3.asp?ActID=4030> (дата звернення: 20.06.2025).
16. California Assembly Bill No. 200 (2022). URL: https://leginfo.ca.gov/faces/billTextClient.xhtml?bill_id=202120220AB200 (дата звернення: 20.06.2025).
17. Закон України «Про віртуальні активи» від 17 лют. 2022 р. № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 20.06.2025).
18. Проект Закону України № 10225-д «Про внесення змін до Податкового кодексу України ... щодо врегулювання обороту віртуальних активів» від 24 квіт. 2025 р. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/56271> (дата звернення: 20.06.2025).
19. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. Матриця оподаткування віртуальних активів : методичний документ. Київ, 2024. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/wp-content/uploads/2025/04/matrytsia-opodatkuvannia-va-1.pdf> (дата звернення: 20.06.2025).
20. SEC v. W.J. Howey Co., 328 U.S. 293 (1946). URL: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/328/293> (дата звернення: 20.06.2025).
21. McNabb v. SEC, 298 F.3d 1126 (9th Cir. 2002). URL: <https://law.justia.com/cases/federal/appellate-courts/F3/298/1126/584436> (дата звернення: 20.06.2025).
22. Гудіма Т., Устименко В., Джабраїлов Р., Черних О. Особливості правового регулювання обігу віртуальних активів в країні: де-факто vs де-юре. Фінансова-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики : зб. наук. пр. 2022. № 5 (46). С. 137–148.

23. Іванюк В.Д. Фінансово-правове регулювання ринку криптовалют в Україні: дис. ... д-ра філософії: 081 – Право; Західноукраїнський національний університет. – Тернопіль, 2021. – 232 с. URL: <https://www.wunu.edu.ua/svr/disertacia/ivanuk/dusertacia.pdf> (дата звернення: 20.06.2025).
24. Лагойда В.М. Legal status of cryptocurrency in USA = Правовий статус криптовалюти в США. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2021. № 2. С. 341–346. URL: [https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/36760/2/Visegrad%20Journal%20on%20Human%20Rights%20%E2%84%962-2021%20\(Volodymyr%20M.%20Lohoyda\).pdf](https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/36760/2/Visegrad%20Journal%20on%20Human%20Rights%20%E2%84%962-2021%20(Volodymyr%20M.%20Lohoyda).pdf). Дата звернення: 20.06.2025.
25. Самсін Р.І. Правова інституалізація віртуальних активів у Сполучених Штатах Америки. *Держава та регіони*. Сер. Право. 2021. № 2. С. 33–40. URL: http://law.stateandregions.zp.ua/archive/2_2021/33.pdf (дата звернення: 20.06.2025).
26. Blockchain & Cryptocurrency Regulation 2021 – USA. *Global Legal Insights*, 2021. URL: <https://www.globallegalinsights.com/practice-areas/blockchain-laws-and-regulations/usa> (дата звернення: 20.06.2025).
27. CFTC vs. SEC: Navigating Regulatory Overlap in the Crypto Market. *Merkle Science*, 2024. URL: <https://www.merklescience.com/blog/cftc-vs-sec-navigating-regulatory-overlap-in-the-crypto-market> (дата звернення: 20.06.2025).
28. CFTC Chair Asserts At Least 70 % of Crypto Assets Are Not Securities. *The Defiant*, 2025. URL: <https://thedefiant.io/news/regulation/cftc-chair-asserts-at-least-70-of-crypto-assets-are-not-securities> (дата звернення: 20.06.2025).
29. SEC Commissioner Mark Uyeda Criticizes Agency’s Crypto Policy as a “Disaster”. *Lexology*, 2024. URL: <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=77af50e7-1581-4227-88ec-ca1f9113fb6f> (дата звернення: 20.06.2025).
30. U.S. Senate Passes the GENIUS Act – Stablecoin Legislation Moves to the House / Kevin Kirby, Chad Richman. *Fenwick & West LLP*, 18 черв. 2025. URL: <https://www.fenwick.com/insights/publications/u-s-senate-passes-the-genius-act-stablecoin-legislation-moves-to-the-house> (дата звернення: 20.06.2025).
31. Ripple ordered to pay \$125 million in penalty for improperly selling XRP tokens / *Reuters*, 8 серп. 2024. URL: <https://www.reuters.com/legal/ripple-ordered-pay-125-million-penalty-improperly-selling-xrp-tokens-2024-08-08> (дата звернення: 20.06.2025).
32. SEC Charges Coinbase for Operating as an Unregistered Securities Exchange, Broker, and Clearing Agency. SEC Press Release 2023-102, 6 черв. 2023. URL: <https://www.sec.gov/newsroom/press-releases/2023-102> (дата звернення: 20.06.2025).
33. Court tells SEC to lay out why it has declined Coinbase’s request for crypto regulations / *Associated Press*, 15 квіт. 2025. URL: <https://apnews.com/article/coinbase-sec-digital-assets-crypto-currencies-f49668fd4790025e0f5d274df8e0ecd1> (дата звернення: 20.06.2025).
34. FinCEN Proposes New Regulation to Enhance Transparency in Convertible Virtual Currency Mixing and Combat Terrorist Financing. *FinCEN*, 19 жовт. 2023. URL: <https://www.fincen.gov/news/news-releases/fincen-proposes-new-regulation-enhance-transparency-convertible-virtual-currency> (дата звернення: 20.06.2025).
35. The Risk Capital Test – List of States. *Sustainable Economies Law Center*, 2024. URL: https://www.theselc.org/which_states_apply_the_risk_capital_test_when_deciding_what_is_a_security (дата звернення: 20.06.2025).